

Kartki z dziejów harcerstwa. Stopień harcmistrza Rzeczypospolitej

W przedwojennym ZHP utworzono i jedyny raz przyznano najwyższy stopień instruktorski – harcmistrzyni/harcmistrza Rzeczypospolitej. Związane to było z reformą stopni instruktorskich na VI Walnym Zjeździe ZHP w 1927 roku. Zniesiono wówczas stopień przewodnika, pozostawiając tylko stopień instruktorski harcmistrza i próbny podharcmistrza. Naczelnik, dla zachowania trzech stopni, wprowadził stopień harcmistrza RP, a Główne Kwatery automatycznie (po symbolicznej weryfikacji), przyznały ten stopień dotychczasowym harcmistrzom. Jednak już w 1928 roku uznano, że stopień ten nie powinien być nikomu więcej przyznany i pozostać stopniem honorowym, wyróżniającym założycieli harcerstwa.

Stopień posiadali:

Jadwiga Falkowska (20.10.1889–7.08.1944, zastrzelona przez żołnierzy brygady RONA podczas Powstania Warszawskiego), Naczelniczka Harcerek 1926–1927, komendantka II Ogólnopolskiego Zlotu Harcerek 1928, zastępczyni szefa Wojskowej Służby Kobiet AK

Helena Gepnerówna-Śliwowska-Grażyńska (1895–30.10.1972), wielokrotna wiceprzewodnicząca ZHP

Olga Drahonowska-Malkowska (1.09.1888–15.01.1979), założycielka i kierowniczka Szkoły Pracy Instruktorskiej i Pracy Harcerskiej w Sromowcach Wyżnych, w szczególności Cisowego Dworku (1925–1939), przewodnicząca Naczelnego Komitetu Harcerskiego w latach 1942–1945

Maria Wocalewska (29.04.1885–4.08.1944), Naczelniczka Harcerek 1919–1923

Henryk Glass (19.05.1886–14.01.1984), Naczelnik Harcerzy 1921–1924

Adolf (później Zbigniew) **Heidrich** (10.11.1899–30.04.1983), Naczelnik Harcerzy 1924–1925

Tadeusz Maresz (29.12.1895–27.09.1944), komendant Chorągwi Warszawskiej Harcerzy 1923–1925, komendant II Narodowego Zlotu Harcerskiego w Poznaniu w 1929

ks. Jan Paweł Mauersberger (14.09.1877–12.08.1942), wielokrotny przewodniczący i wiceprzewodniczący ZHP, w latach 1939–1942 przewodniczący Szarych Szeregów

Piotr Olewiński (13.01.1895–10.04.1962), działacz polityczny RP, poseł i senator, wielokrotnie członek Naczelnictwa ZHP

Eugeniusz Piasecki (13.09.1872–17.08.1947), profesor Uniwersytetu Poznańskiego, współtwórca terminologii harcerskiej, współautor (z Mieczysławem Schreiberem) polskiego podręcznika skautingu „Harce młodzieży polskiej”

Stanisław Sedlaczek (31.01.1892–3.08.1941 w Auschwitz-Birkenau), Naczelnik Harcerzy 1919–1921 i 1925–1931, współtwórca Harcerstwa Polskiego (Hufców Polskich) i pierwszy Naczelnik Harcerzy HP, autor książek, artykułów i opracowań o tematyce harcerskiej

Tadeusz Strumillo (30.04.1884–7.10.1958), pedagog, współtwórca harcerstwa, wielokrotny przewodniczący i wiceprzewodniczący ZHP

Zgodnie z prawem nadania stopnia nie są już możliwe. Po wojnie jednak dwukrotnie przyznano je honorowo:

- Stanisławowi Broniewskiemu „Orszy” w 1986 podczas kominka na Zlocie 75-lecia ZHP w Częstochowie
- pośmiertnie Tomaszowi Strzemboszowi 16.10.2004 przez przewodniczącego ZHR Kazimierza Wiatra.

Opracowała Anna Mieczyska na podstawie artykułu Olgerda Fietkiewicza *O „Ósmym” – po raz trzeci*, „Harcerstwo” nr 3/89 oraz hasła *Harcistrz Rzeczypospolitej* w Wikipedii. W następnym odcinku wymagania na stopień harcmistrza RP z 1928 roku.